

Ann Strömberg
Miljömärkning Sverige AB
E-mail: ann.stromberg@svanen.se

2011-10-24

Remiss av kriterier för Svanenmärkning av förnybara engångsartiklar för mat

Plast- & Kemiföretagen har fått ovanstående kriterieförslag på remiss. Vi tar avstånd från kriterierna som helhet på grund av kravet på nedbrytbarhet. Detta är ett grundläggande krav i kriterierna som vi anser är hel fel om man skall arbeta för en hållbar utveckling.

Plast- & Kemiföretagen deltog på det seminarium som Svanen arrangerade den 25 januari i år för att diskutera dessa nya kriterier. Vi har därför framfört våra synpunkter tidigare och noterar att dessa inte har beaktats i denna remissversion.

R20 Komposterbarhet

Kravet på komposterbarhet återfinns både i produktgruppsdefinitionen och i kravet R20.

I ett hållbart samhälle kommer vi att återanvända och återvinna våra produkter eftersom produktionen av råvaror nästan alltid är mer miljöbelastande. På detta sätt kommer vi att spara på våra naturresurser. Även produktionen av biobaserade råvaror har en miljöpåverkan, varför vi även skall försöka återanvända och återvinna dessa material.

Kravet på komposterbarhet hindrar den långsiktigt hållbara återanvändningen och materialåtervinningen av dessa produkter. Kvar återstår energiutvinning och kompostering.

När organiska material komposteras frigörs bl.a metan. Gasen kan vara en värdefull energikälla om den fångas in, men är en potent växthusgas när de släpps ut i atmosfären. Biologiskt nedbrytbara material är därför inte så miljömässiga om inte metangasen som orsakas vid nedbrytningen samlas in. Detta har exempelvis forskning på North Carolina State University visat¹.

Även förutsättningarna måste vara de rätta för att inte nedbrytningen skall ta för lång tid. Det är t ex skillnad på en storskalig industriell komposteringsanläggning och en

¹ Forskningsrapporten "[Is Biodegradability a Desirable Attribute for Discarded Solid Waste? Perspectives from a National Landfill Greenhouse Gas Inventory Model](#)".

vanlig hemkompost som inte kommer upp i samma temperaturer. Produkter som slängs i miljön kan därför ta mycket lång tid innan de har brutits ner så de inte syns. Det finns en risk att märkning med ”komposterbar” kan öka nedskräpningen av dessa produkter.

Det finns även en risk att dessa produkter sorteras fel och hamnar i förpackningsåtervinningen. Där kan de ödelägga plaståtervinningen om inte de nedbrytbara produkterna går att sorteras bort

Om Svanen stryker kravet på komposterbarhet skulle man istället kunna öka kravet på förnyelsebara råvaror. Då kan de nya gröna plasterna, som exempelvis grön polyeten, användas. Dessa är både till 100 procent förnyelsebara, har rätt egenskaper och är återvinningsbara. Hemköp erbjuder nu återvinningsbara plastkassar gjorda på grön polyeten i de svenska dagligvarubutikerna. Materialet har samma egenskaper som polyeten baserad på olja och kan återvinnas på samma sätt, men råvaran är sockerrör. En plastkasse av grön polyeten minskar koldioxidutsläppen med 70-75 procent jämfört med en vanlig kasse².

Nordisk Miljömärkning motiverar kravet med att ” In those areas of the Nordic countries in which it is not possible for waste to be incinerated with energy recovery, there will also be an environmental benefit associated with ensuring that the products are compostable and accordingly will not need to go to landfill.”

Plast- & Kemiföretagen anser att det är fel att rätta kriterierna efter de nordiska länder som inte har kommit lika långt när det gäller att miljöanpassa avfallshanteringen. Detta är både att vilseleda konsumenterna och att styra produktutvecklingen åt fel håll. Det kan även vara direkt skadligt för den återvinning som har byggts upp när det gäller plastförpackningar, om konsumenter sorterar fel och systemet inte kan hantera de komposterbara plastmaterialen. Därför förkastar vi kriterierna baserat på detta krav. Om kravet på komposterbarhet tas bort ställer vi oss bakom kriterierna, men har fortfarande synpunkter på enskilda krav.

R2 Materialsammansättning

Här ställs kravet att minst 90 viktsprocent av produkten skall vara tillverkat av förnyelsebara material.

Det finns en stor drivkraft i samhället att bli mindre beroende av fossila råvaror. Därför sker också en utveckling inom plast- och kemiindustrin mot mer förnyelsebara råvaror.

² Länk till pressmeddelande från Axfood <http://www.axfood.se/sv/Press/Pressmeddelanden/Hemkop-forst-i-Sverige-med-plastkassar-av-fornyelsebar-ravara/>

Eftersom även de förnyelsebara råvarorna har sina begränsningar och miljöpåverkan är det också mycket viktigt att öka användningen av återvunna råvaror.

Plast- & Kemiföretagen är övertygade om att vi på sikt kommer att materialåtervinna all plast. Innan vi når detta mål krävs dock utveckling av återvinningstekniken, mot ökad utsortering och förbättrad materialåtervinning, där råvaruåtervinning är en viktig process. Fördelen med råvaruåtervinning är att alla plaster kan återvinnas eftersom plasten bryts ner till sina ursprungliga råvaror. Dessa kan därefter användas för nytillverkning av plast eller som komponenter i någon annan petrokemisk produkt.

I Sverige ligger vi långt fram när det gäller materialåtervinning av plast och vi har ett insamlingssystem för alla plastförpackningar.

I ett hållbart samhälle kommer råvarorna till plasttillverkningen att utgöras av återvunnen plast i kombination med biobaserad råvara. I dagsläget är det dock inte självklart att biobaserade plaster är bättre än fossilbaserade. Detta tar Nordisk Miljömärkning upp i bakgrundsdokumentet till kriterierna: "Whether bioplastic has a lower or higher environmental impact than conventional plastic will depend upon the plastics being compared. This is due to factors such as differences in density and accordingly the differences in the quantity of polymer used in the same type of product made out of the various fossil materials. Accordingly no general picture can be derived from these studies:"

Plast- & Kemiföretagen anser därför att det är viktigt att kravet marknadsförs på rätt sätt. Nordisk Miljömärkning borde även överväga att likställa förnyelsebar och återvunnen råvara, samt vara försiktig med att utesluta för många biobaserade plaster genom kravet på komposterbarhet och energikonsumtion.

R9 Energikonsumtion

Plast- & Kemiföretagen anser att det föreslagna värdet verkar vara för lågt satt eftersom både förnyelsebar och icke förnyelsebar energi skall räknas med.

Om man exempelvis ser på senaste data från företaget NatureWorks LLC³, som tillverkar PLA-plast, anger de att den totala energjätgången är 67,8342 MJ/kg.

³ Länk till eco-profil på NatureWorks webbsida http://www.natureworkslc.com/the-ingerio-journey/Eco-Profile-and-LCA/~media/The_Ingeo_Journey/EcoProfile_LCA/EcoProfile/NTR_Eco_Profile_Industrial_Biotechnology_082010.pdf

Egentligen är det inte relevant att ställa energikrav per kilo material, eftersom materialen har olika egenskaper. Det skulle vara mer korrekt att ställa energikravet på den funktionella enheten.

Avsnitt 2.3 Kemikalier

Inom EU är det idag bara plast i kontakt med livsmedel som är detaljreglerat förutom cellofan (se kommissionens direktiv 2007/42/EG) som knappast används längre. För plast (se kommissionens förordning 10/2011) finns det s k positivlistor för ämnen (utgångsämnen och tillsatsämnen) som är utvärderade av EFSA (European Food Safety Authority; EUs myndighet för riskvärderingar av livsmedel och material) och godkända av Kommissionen. Endast dessa ämnen får användas vid tillverkning. För vissa av dessa ämnen finns begränsningar i form av gränsvärden (SML = specifikt migrationsgränsvärde) i livsmedel, halt i materialet eller andra begränsningar.

Plast- & Kemiföretagen anser därför att kriterierna skall skilja på kemikaliekraven mellan plastprodukter och andra material. För plastprodukter finns det ingen anledning att ställa andra krav än vad lagstiftningen gör.

R11 Ftalater

Plast- & Kemiföretagen anser att kravet på ftalater skall följa kraven i EU-förordningen om plast (kommissionens förordning (EG) nr 10/2011 om material och produkter av plast avsedda att komma i kontakt med livsmedel).

Ftalater är en grupp närbesläktade kemikalier som har olika egenskaper och användningsområden. Det är därför inte motiverat att utesluta hela gruppen utan istället utgå ifrån de riskbedömningar som EU:s livsmedelsmyndighet har fastställt.

R19 Återvunnet material

EU:s Livsmedelsmyndighet (EFSA) utvärderar processen för framställning av ”Recycled plastics” (återvunnen plast). Syftet är att kunna återanvända plastmaterial som därför måste renas så att det uppfyller kraven för nytt material. Utvärdering och godkännande av återvunnen plast regleras i kommissionens förordning (EU) 282/2008. Det finns en detaljerad vägledning framtagen av EFSA som innehåller den information tillverkaren ska inkomma med vid en ansökan. Enligt Livsmedelsverket innebär troligen återvunnen plast en mycket låg hälsorisk⁴.

Eftersom det generellt är bra ur miljösynpunkt att använda återvunnen plast och att det nu finns möjlighet att ansöka om ett godkännande från EFSA, anser Plast- & Kemiföretagen inte att svanen skall ha ett krav på att återvunnet material inte får

⁴ Livsmedelsverkets rapport ” Riskprofil för material i kontakt med livsmedel”

användas. Kravet bör formuleras om så att det står "Återvunnet material får förekomma om det finns ett godkännande av EFSA".

Plast- & Kemiföretagen

Lena Lundberg